El Congrés IFLA'93 des del Col·legi

LLUÍS BAGUNYÀ*

Barcelona acull aquest mes d'agost el congrés internacional més important relacionat amb la biblioteconomia. Quan el 1989, l'IFLA va acceptar durant el Congrés de París la invitació feta pel que era aleshores ministre de cultura, Javier Solana, que el congrés de 1993 es celebrés a l'Estat espanyol, el Col·legi era conscient tant de la importància de l'esdeveniment com de la feina que això havia de comportar.

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya va mostrar igualment la seva voluntat de participar en el finançament del Congrés, aportant-hi la mateixa quantitat que el Ministeri. D'aquesta manera es van constituir les dues administracions que garantien i avalaven la celebració del Congrés.

Donat que el Congrés es realitza a Barcelona, també altres instàncies de l'Administració pública catalana hi aporten la seva col·laboració: El Departament d'Ensenyament; la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona. Aquestes contribueixen a l'organització de diferents activitats paral·leles o internes del Congrés.

També un gran nombre d'empreses hi està donant el seu suport, cosa que no ha estat gens fàcil. Aquest és un any de recessió econòmica a escala mundial i el sector privat tant nacional com internacional ha estat en general comprensiblement més reticent al desemborsament de les quantitats que comporta el patrocini de reunions d'aquestes dimensions. Fins i tot empreses que durant molts anys han finançat activitats dins els congressos de l'IFLA han indicat que enguany no els era possible. Tanmateix l'aportació de les empreses, en el moment d'escriure aquestes ratlles, ja és molt important.

Aviat es va constituir un comitè organitzador, presidit conjuntament pels dos directors generals competents en matèria de biblioteques, respectivament del Ministerio i de la Generalitat. Hi són presents totes les associacions llavors membres de la FESABID, inclosa l'ANABAD –que posteriorment en va sortir– i representants dels membres espanyols de l'IFLA dels diferents àmbits professionals. D'entre els membres d'aquest comitè, es van triar sis membres com a comitè executiu, del qual forma part a més una secretària executiva a temps complet. El Col·legi és secretari d'ambdós comitès.

---

* President del Col·legi de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya

L'aportació del Col·legi ha estat i és desinteressada i il·lusionada, però –cal confessar-ho també– forçada per les circumstàncies. La iniciativa de sol·licitar l'organització del Congrés no havia sortit de nosaltres i no consideràvem que el moment fos l'adequat, poc temps després d'una declaració pública del Col·legi exigint l'aplicació de la Llei de Biblioteques de Catalunya del 1981 i una millora general dels serveis bibliotecaris catalans. La situació de les nostres biblioteques no ens semblava gaire adequada com a aparador per als nostres col·legues d'altres països.

Era clar, però, que el Col·legi no podia defugir de tenir-hi un paper important. I no l'ha tingut només formalment pels seus càrrecs en els comitès, sinó també a través de la participació activa de gran nombre de col·legiats en diverses tasques organitzatives fonamentals. Si bé no hi són com a representants del Col·legi, el fet és que, a més del President del Col·legi, hi ha quatre membres més del comitè organitzador que són col·legiats. Al comitè executiu, som tres inclosa la secretària executiva i la immensa majoria dels col·laboradors responsables de les diverses àrees d'organització del Congrés són col·legiats, tres d'ells membres de la junta de govern actual. Així mateix, molts altres col·legues estan treballant des de l'organització de reunions satèl·lits, seminaris, etc.

I no podia ser d'una altra manera. El Col·legi i l'Associació de Bibliotecaris de Catalunya que el va precedir tenen una llarga tradició d'assistència als congressos i de participació en les diverses seccions i taules rodones en què s'estructura l'IFLA. L'Escola "Jordi Rubió i Balaguer" de Biblioteconomia i Documentació de Barcelona sempre ha difós entre els seus futurs titulats els objectius, estructura i funcionament d'aquest organisme internacional i és "clearinghouse" o centre de distribució de les actes dels seus congressos. L'Associació va ser ja de seguida membre institucional de l'IFLA i actualment el Col·legi, com a membre del FESABID, n'és membre associat, qualitat que no havia pogut tenir durant el franquisme i primers anys de postfranquisme. Cal recordar que només els membres associats tenen dret a vot als consells generals que se celebren cada dos anys coincidint amb el congrés.

L'IFLA dels anys 90 i els seus congressos

Tots esperem que, malgrat la recessió econòmica, aquest Congrés compti amb una gran assistència. La coincidència que els dos anys anteriors, s'hagi celebrat a Moscou i Nova Delhi i que, en els anys següents, tingui com a seu L'Havana i Istanbul fan que les previsions d'assistència de participants estrangers siguin altes, per tal com Barcelona és de molt més fàcil accés per a les persones provinents d'Europa occidental i Amèrica del Nord, que de fet en constitueixen el sector més nombrós d'estrangers. Tot i que el nostre no sigui un país barat, el fet que l'any post-olímpic hagi portat una baixada dels preus dels allotjaments i que s'hagin produït dues devaluacions de la pesseta així ho fan preveure.

Hom hi espera 3.000 participants i compta amb una gran assistència de bibliotecaris catalans i de la resta de l'Estat, tot i la dificultat que representa que se celebri durant el mes d'agost, temps de vacances per a molts de nosaltres. Però aquesta ocasió difícilment es podrà repetir fins d'aquí una bona colla d'anys, encara que no siguin tants com des de la darrera vegada l'any 1935, en ocasió del segon congrés de l'IFLA, nascuda molt pocs anys abans. Des de llavors, l'IFLA ha experimentat una gran expansió. Amb els seus gairebé 1.300 membres a 135 països, és l'organisme més important del sector i té estatus consultiu A a la UNESCO, a la qual assessora per a la implantació dels programes internacionals UNISIST i PGI.

Actualment l'IFLA experimenta una gran expansió, ha adquirit una dinàmica forta i els seus congressos, en els darrers anys, han gaudit d'una participació cada cop més alta. El control de les altes instàncies de l'IFLA està deixant de ser terreny exclusiu de la vella Europa i, cada cop més, creix la influència nord-americana. Tradicionalment, els EUA eren poc oberts a les activitats internacionals, però, com a mostra d'aquesta major influència, el president actual n'és ciutadà. D'altra banda, els països en vies de desenvolupament també hi tenen cada cop més participació i pes específic. Realment es va ampliant la base de representació, tot i el poder inequívoc dels països desenvolupats.

Els seus programes principals, les seves directrius i normatives i els treballs dels tècnics que col·laboren a les diverses seccions i taules rodones tenen una gran difusió en mitjans professionals i són seguits pels bibliotecaris d'arreu. L'IFLA ha deixat de ser unes sigles per esdevenir un acrònim, en la seva forma anglesa, en detriment de la nostra traducció, FIAB, però això no deixa de ser un símptoma del creixent coneixement que hom en té i del major ús que se'n fa.

La gran activitat de l'IFLA es palesa també en el fet de celebrar un congrés cada any. Així, mentre la FID (Federació Internacional de Documentació) celebra els seus congressos biennalment i el CIA (Congrés Internacional d'Arxius) cada quatre anys, l'IFLA no té pas intenció de canviar la periodicitat de les seves trobades i té fixades seus fins al 1996 a Pequín (el mateix any que hi celebrarà el seu proper congrés el CIA) i té invitacions en ferm d'uns quants països més. Gairebé cada any és motiu d'alguna proposta convertir la freqüència del congrés en biennal, és a dir, que se celebri congrés només els anys que hi ha consell i, per tant, votacions, que és el cas dels anys senars com enguany.

Potser l'avenç de la biblioteconomia i les novetats científiques i estudis en aquest camp no justifiquen aquesta periodicitat, però cal tenir en compte que aquesta no és l'única raó per a la celebració dels congressos de l'IFLA.

Un dels motius és la pròpia organització de l'IFLA. La dispersió dels membres dels seus comitès, divisions, programes principals, seccions i taules rodones fa que sigui difícil de trobar-se al llarg de l'any i d'altra banda sovint una mateixa persona pertany a més d'un d'aquests òrgans. És per tant molt convenient que hi hagi una concentració de reunions en pocs dies per tal que els membres pu-

guin assistir a un màxim nombre a un cost relativament baix, pensant sobretot en els bibliotecaris dels països en vies de desenvolupament. Igualment ho és que s'hi reuneix al voltant la fira internacional més important del sector.

D'altra banda, els congressos s'han convertit en una tradició per a un bon sector de bibliotecaris a l'hora d'establir contactes internacionals i impulsar l'actualitat de la professió durant les vacances del mes d'agost, sense que, d'altra banda, el Congrés afecti tant el funcionament de les institucions empleadores o amb independència d'aquestes. La tradició de viatges pre i post congrés així ho testimonien.

L'IFLA, però, no té cap gran infrastructura i treu profit –i és ben lícit que ho faci– dels països que volen organitzar els congressos. És l'IFLA qui controla l'organització i els continguts de les sessions, mentre que de la feina d'organització, gestió, cerca de finançament se n'encarreguen els comitès nacionals. No són els congressos dels països hostes, sinó de l'IFLA en aquests països. És l'IFLA qui garanteix una coherència i una continuïtat i, a més, contribueix així a un dels seus objectius fonamentals: promoure les biblioteques a tot el món.

Els països hostes, a canvi del prestigi d'acollir el congrés, d'alguna manera es veuen obligats a millorar el seu servei bibliotecari, encara que sigui parcialment. Els bibliotecaris d'aquests països tenen un argument de pes enfront de les seves administracions públiques a l'hora d'exigir millores palpables en aquest terreny i poden "amenaçar" amb la vergonya davant la comunitat bibliotecària internacional.

Potser no ha estat aquest el nostre cas, però el cert és que les nostres biblioteques, encara que quedi moltíssim per millorar, han fet passos importants en la seva posada al dia durant aquests darrers anys. En el cas concret de Catalunya, s'han fet inversions importants en edificis i en automatització de serveis i s'acaba d'aprovar la Llei del Sistema Bibliotecari de Catalunya, que tant de bo serveixi per iniciar un procés de racionalització llargament reclamat pels professionals.

Els bibliotecaris-documentalistes catalans hem estat treballant àrduament per tal que els nostres col·legues d'arreu del món puguin sentir-se còmodes a casa nostra. Esperem que les nostres realitzacions estiguin a l'alçada dels nostres esforços.